

Жене, мир и безбедност

Иницијаторке Резолуције 1325 упорно доказују да се новцем из пореза често обилато финансирају смрт и разарања

Аутор: Зорица Мршевић субота, 05.11.2016. у 09:15

Дворана Савета безбедности у Њујорку (Фото Википедија)

Пре шеснаест година, 31. октобра 2000, Савет безбедности УН донео је Резолуцију 1325, документ који предвиђа да се, поред држава као традиционалних актера, у мировне процесе и примену мировних споразума укључи цивилно друштво, а пре свега жене. Резолуција је позната под називом „Жене, мир и безбедност” и резултат је иницијативе међународног женског мировног покрета а обавезна је за све земље чланице Уједињених нација.

Иако се усвојени текст разликује од почетне идеје, а његова примена је још удаљенија од првобитних визија креаторки, оне су упорно доказивале да се новцем из пореза често обилато финансирају смрт и разарања, да жене подносе највећи терет милитаризма, као и да су ратови највећи узрочници свеколиког глобалног сиромаштва.

Резолуција се концентрише на учешће жена у мировним процесима и у доношењу одлука о миру, на укључивање родне перспективе у мировне процесе, на заштиту жена у оружаним сукобима и у постконфликтном периоду итд. Главна порука документа је неопходност изградње стратегије за равноправност жена и мушкараца, тако да та стратегија постане саставни део програма у свим најважнијим сферама живота: политичкој, економској, социјалној. Усвајање резолуције било је мотивисано чињеницом да су цивили, посебно жене и деца, током целог двадесетог века били стална мета ратних сукоба, што се наставља и у овом веку. У резолуцији не само да се наглашава

важност равноправног учешћа жена и њиховог пуног укључивања у све напоре на одржању и промоцији мира и безбедности, већ се истиче потреба за њиховом већом улогом у доношењу одлука које се тичу спречавања и решавања конфликта.

Важно је рећи и то да се, осим давања женама улоге актерки, овим документом први пут на тако високом међународном нивоу афирмише тзв. људска димензија безбедности. Тиме се обogaћује традиционални концепт безбедности који подразумева улагање знатних средстава у војску и полицију као кључне учеснике, док грађани, посебно жене, остају мање-више невидљиви. Људска безбедност је комплексан појам и сматра се да постоји више њених димензија. На пример, Агенција за развој и становништво Уједињених нација (УНДП) уводи седам димензија људске безбедности: економску, прехранбену, здравствену, еколошку, личну, политичку, безбедност заједнице и културну безбедност.

Због тих људских димензија безбедности, резолуција позива на пораст учешћа броја жена на свим нивоима доношења одлука, нпр. у спречавању и решавању конфликта, у посебној заштити жена у конфликту, на повећању подршке женама које су активне у изградњи мира итд.

После доношења Резолуције 1325 владе држава чланица УН, на препоруку генералног секретара, приступиле су усвајању националних планова за њену примену. То је учинила и Европска унија, док су ОЕБС и НАТО израдили своје акционе планове, што је за период 2010–2015 урадила и Србија. Применом нашег акционог плана у Србији је повећана укупна заступљеност жена у одлучивању (командовању-руковођењу) у систему безбедности са 14,5 одсто у 2010. на 19,7 одсто у 2015. години. Заступљени су и сви облици едукације у војсци и полицији за партиципацију жена, покренуте су иницијативе за измену постојећих стратегијских и нормативних докумената или за израду нових ради спречавања насиља над женама, успешно су вођене медијске кампање за запошљавање жена у оперативном саставу војске и полиције и пријем девојака у Војну академију, Војну гимназију и у Криминалистичко-полицијску академију. После успешне примене првог Националног акционог плана, у току је израда другог таквог документа, с тежиштем на спровођењу активности на локалном нивоу. Јасан је мотив: нема трајног мира без жена, нити безбедности без женског учешћа у креирању и одржању мира. Нема ни безбедних граница а да унутар њих грађанке и грађани не живе безбедни и у миру.

Научна саветница у Институту друштвених наука у Београду

<http://www.politika.rs/scc/clanak/367145/Pogledi/Zene-mir-i-bezbednost>